

Tamara Kučinović (Marko Vanovšek)

Režija je samo dodatno znanje

Z gostujočo lutkovno režiserko Tamaro Kučinović ob današnji premieri v Lutkovnem gledališču Maribor

BARBARA VOLČJAK

V okviru evropske prestolnice kulture so se v Lutkovnem gledališču Maribor odločili pripraviti niz petih lutkovnih miniatur, namenjenih komornemu odru v Mali dvorani LGM. Nastale bodo Zaigrane zgodbe, avtorski projekti igralcev LGM z izbranimi sodelavci. V prvi, Zmrdrica in Zmrdek, kot soavtorica poleg mariborske igralkice Aje Kobe sodeluje hrvaška režiserka mlajše generacije Tamara Kučinović, ki je diplomirala na Umetniški akademiji v Osijeku, smeri igra in lutkarstvo, ter nadaljevala študij na Akademiji gledališke umetnosti v Sankt Peterburgu. Tega bo letos zaključila z dvema predstavama na Hrvaškem.

V čem vidite bistvene razlike med lutkarstvom v Rusiji in pri nas, recimo temu na območju nekdanje Jugoslavije?

"Vedno se mi zdi, da tako imenovani Jugoslovani iščemo svoj prostor med zahodom in vzhodom, predvsem za Hrvaško imam tak občutek. Slovensko lutkarstvo se mi zdi bližje evropskemu, zlasti v smislu likovnosti, vizualne podobe predstave. Ruska šola je veliko bolj tradicionalna: čeprav se razvijajo v smeri vizualne podobe, hkrati bolj spoštujejo tradicionalne lutke, paravanske predstave, ki so v zahodni Evropi danes zelo redke. Mi smo nekje vmes, jemljemo malo tu, malo tam, kar sicer ni slabo. Dobro je prevzemati rusko tradicijo v smislu dogajanja, jasnosti predstave, saj poudarjajo razvoj zgodbe skozi dejanja, ne besedilo. Evropa je na drugi strani zelo napredovala pri vizualni podobi predstav, lutkovni tehnologiji, vendar pri tem pogosto trpi dogajanje. Lahko gledamo likovno čudovito predstavo, ki pa nima jasne vsebine. Zato bi bil velik zaklad, če bi nam tukaj na našem prostoru uspelo združiti obe lastnosti."

Tri leta ste študirali na Akademiji gledališke umetnosti v Sankt Peterburgu. Kaj vam je dala šola?

"Najboljše, kar sem dobila tam, je šola življenja. Seveda sem dobila tudi veliko znanja, ampak največ mi pomenijo življenjske izkušnje. Tako daleč od doma vse počneš popolnoma sam, zato imajo dosežki večjo vrednost, kot če so ob tebi ves čas mama ali prijatelji. Za režiserja se mi to zdi zelo pomembno. Režija ne deluje brez ideje. Če kot režiser ne veš, kaj bi rad povedal, predstava ne more uspeti. In če nimaš osebnih izkušenj, nimaš o čem govoriti. Zato je bil ta del šolanja zame najpomembnejši."

O čem pa bi želeli govoriti? Kakšna je vaša osebna poetika, kaj lutka po vašem mnenju lahko da?

"Zame lutka lahko da popolnoma vse. To sicer lahko da tudi živi igralec, ampak lutka seže preko meje igralca. Veliko več lahko pove skozi metaforo, s prenesenim pomenom, in to je zame gledališče. Saj rada gledam klasične predstave, vendar imam pri dramski igri najraje Brechta z njegovim odklonom od vsakdanjega. Mislim, da je v gledališču bistvena oblika, v lutkovnem gledališču pa je oblika temeljna. S pravilno obliko je mogoče povedati katerokoli zgodbo in poanta je veliko jasnejša, kot če posnemamo resnično življenje. Čar lutkovnega gledališča je v tem, da oblika lahko igra, govori, je absolutna."

Iz česa torej izhajate pri ustvarjanju predstave? Je to podoba, besedilo ali kaj drugega?

"Pri vsaki predstavi je drugače. Vsako začnem iz nič, ker se ne želim ponavljati, mislim, da to ni dobro. Pri tokratni mariborski predstavi smo izhajali iz stripa, za osnovo smo vzeli stripa Calvin & Hobbes in Durica in se vprašali, kaj nam strip omogoča. Navadno za motiv vzamem kako pravljičico ali drugo literarno delo in ga predelam po svoje. Ko sem delala Doktorja Jojbolija avtorja Čukovskega, od Čukovskega ni ostalo nič, ker hočem iz osnovnega materiala vedno napisati svoje besedilo. Večinoma torej izhajam iz besedila, iz zgodbe."

Je potem pomembno, da ste s sodelavci, ki jih izberete, na isti valovni dolžini, da se strinjate o likovni podobi, o lutkovni tehnologiji in podobnem?

"Bistveno je, da se režiser in avtor likovne podobe dobro razumeta. Prav tako pa je pomembno, da režiser ve, kaj hoče od likovnika. Ta ima namreč raznovrstno znanje in lahko ponudi marsikaj, režiser pa mu mora povedati, kaj natančno potrebuje, in mu postaviti meje. Idealno je, da najdeta skupni jezik. Nujno je, da v predstavi režija, likovna podoba in igra vodijo v isto smer."

Se vam zdi pomembno, da režiser zna voditi lutko?

"To se mi zdi bistveno. Zame je bila zato zlata vredna šola v Sankt Peterburgu, kajti tam morajo režiserji skozi igralško šolo. Naučijo se vseh lutkovnih tehnik pa tudi dramske igre. Režija je samo dodatno znanje. Zato vem, kako lahko vodim igralce, kaj jim moram reči, da bi jim olajšala delo. Pogosto namreč režiser zahteva nekaj, česar niti sam ne zna narediti, in potem nastane nesporazum. Zelo pomembno je namreč, da igralec ve, kaj hočeš od njega, in da mu lahko pri tem pomagaš ali mu to pokažeš."